

TOP 10

Katalog vybraných publikací
cirkusové pedagogiky

CIRQUEON



My všichni, nejen v CIRQUEONu, kdo se pohybujeme na poli cirkusové pedagogiky, víme, že cirkus zkrátka funguje. Praxe nám dává za pravdu, že cirkus je efektivní pedagogický nástroj a že dokáže pozitivně ovlivňovat nejen fyzický, ale i emocionální a sociální rozvoj člověka. Cirkusové umění v tom pochopitelně není samo, využívá mnoho pedagogických metod a nástrojů, a společně tak tvoří ucelený pedagogický směr, který se celosvětově dynamicky rozvíjí. V tomto rozvoji je nezbytné, aby se cirkusová pedagogika mohla opřít o širokou základnu teoretických a akademických textů, které by formálně legitimizovaly její práci. Tento dokument vznikl v roce 2020 v rámci mezinárodního projektu 3C – Circus Competencies Catalog, podpořeného programem Erasmus+. Představuje výběr dokumentů a publikací, které výrazně ovlivňují praxi cirkusové pedagogiky CIRQUEONu a z nichž zároveň vychází. Výběr je pochopitelně ovlivněn skutečností, že s mnoha autory CIRQUEON spolupracuje v rámci svých mezinárodních projektů a aktivit. Přesto lze říct, že většina těchto dokumentů tvoří teoretickou základnu cirkusové pedagogiky i v celosvětovém měřítku.



Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Adam Jarchovský

REJSTŘÍK

WHY CIRCUS WORKS: how the values and structures of circus make it a significant developmental experience for young people. R. BOLTON, 2004

LOOK AT ME: The circus approach: working with children and young people through the circus arts. S. DESANGHERE, 2016

Toward best practices in youth worker training for developmental circus arts programs. J. DAVIS, 2009

THEY'RE SMILING FROM EAR TO EAR: Wellbeing Effects from Social Circus. R. KINNUNEN, J. LIDMAN, S.-C. KAKKO, K. KEKÄLÄINEN, 2013

COMMUNITY WORKER'S GUIDE: When Circus Lessons Become Life Lessons. M. LAFORTUNE, A. BOUCHARD, 2010

CIRCUS TRANSFORMATION: Guidebook for social circus trainers. A. DUBOIS, K. FLORA, D. TOLLET, 2014

CATE Handbook: Basic Circus Trainer Programmes. I. VAN MAELE, T. NEGRI, P. MÄKI-NEUVONEN, M. WAGTER, 2014

CIRCUS+: Research on youth and social circus pedagogy. L. BEAUTHIER, A. DUBOIS, D. LEMENU, 2016

FALLING TOGETHER: an examination of trust-building in youth and social circus training. S. CADWELL, 2018

The Impact of Circus Arts Instruction on the Physical Literacy of Children in Grades 4 and 5. T. K. M. KIEZ, 2015

**WHY CIRCUS WORKS:
how the values and
structures of circus make it
a significant developmental
experience for young people.**

R. BOLTON, 2004

S (opravdu malou) nadsázkou by se tato práce dala označit za „bibli“ cirkusové pedagogiky. Je to zřejmě nejcitovanější odborný text o cirkusové pedagogice, který zásadně ovlivnil její vývoj. Jedná se o dizertační práci, se kterou Reg Bolton úspěšně získal doktorát z filozofie na univerzitě v australském Perthu. Shrnul v ní třicet let zkušeností cirkusového umělce (zejména klauna) z využívání cirkusu jako nástroje pro práci s dětmi a mládeží po celém světě. Práce nese hlavní název „Proč cirkus funguje“ a Bolton v ní popisuje, jak specifické hodnoty a struktury cirkusu dokážou zprostředkovat významnou zkušenost v rámci vývoje dětí a mládeže. Celé práci vévodí metaforické shrnutí poznatků v podobě lidské ruky – dnes známé jako „cirkusová ruka Rege Boltona“, nebo zkratka „cirkusová ruka“.

I přes akademickou povahu se text dobře čte a je zdrojem podstatných myšlenek. Měl by sloužit jako odrazový můstek pro každého, kdo se chce něco dozvědět o cirkusové pedagogice, jejím přínosu a jejích principech.

DOSTUPNÉ: http://www.regbolton.org/images/pdf/Why_Circus_Works-Reg_Bolton-PhD.pdf

**LOOK AT ME:
The circus approach:
working with children
and young people through
the circus arts.**

S. DESANGHERE, 2016

Publikace „Look at me“ je stručným, ale přesto uceleným úvodem do světa cirkusové pedagogiky. Jejím velkým přínosem je skutečnost, že není určena jen lidem z cirkusového prostředí. Dobře koncipovaný dokument, který dokáže zprostředkovat základní informace pro každého, kdo se o cirkusové pedagogice chce něco dozvědět. Steven Desanghere je výrazným popularizátorem cirkusové pedagogiky a uznávanou autoritou v oboru. Cirkusovou pedagogiku prezentuje jako jedinečný pedagogický směr, který má svým přístupem co nabídnout všem pracovníkům s mládeží. Právě o specifika tohoto „cirkusového“ přístupu („the circus approach“) se opírá obsah publikace. Tento přístup dle Stevena nestojí na cirkusových tricích a dokáže fungovat i bez nich.

DOSTUPNÉ: https://www.eyco.org/nuovo/wp-content/uploads/2016/03/Look-at-me_web.pdf

Toward best practices in youth worker training for developmental circus arts programs.

J. DAVIS, 2009

Tento dokument vznikl pro účely konference cirkusových pedagogů organizované americkou sítí youth cirkusových organizací AYCO (American Youth Circus Organization). Jeho autorka Jackie Davisová je zakládající členka AYCO a významná osobnost americké cirkusové pedagogiky. Obsah dokumentu se zaměřuje na význam principů profesionální práce s mládeží v kontextu cirkusové pedagogiky a na to, jaké by měly být necirkusové dovednosti cirkusových pedagogů. Argumentace je podložena systémem kompetencí pracovníků s mládeží a poukazuje na potenciál jeho využití v cirkusové pedagogice.

DOSTUPNÉ: <http://www.americancircuseducators.org/wp-content/uploads/2015/07/Core-Competencies-and-Best-Practices.pdf>

**THEY'RE SMILING FROM
EAR TO EAR:
Wellbeing Effects from
Social Circus.**

R. KINNUNEN, J. LIDMAN, S.-C. KAKKO,
K. KEKÄLÄINEN, 2013

Publikace vznikla na půdě finské University of Tampere, která je dlouhodobě aktivní na poli cirkusové pedagogiky. Zabývá se pozitivními efekty cirkusu jako nástroje pro práci s ohroženými a znevýhodněnými skupinami. Své poznatky staví na dlouholeté studii (The Effective Circus project, 2011–2014), v rámci níž pracovalo šest finských cirkusových center s několika cílovými skupinami (ohrožená mládež, senioři, rodiny s dětmi se speciálními potřebami, imigranti, lidé se zdravotním postižením, lidé se závislostmi). Publikace je tak užitečným nástrojem pro demonstraci pozitivních efektů cirkusu v širokém spektru využití a může dobře sloužit pro argumentaci a komunikaci s „necirkusovými“ lidmi a institucemi. Tato studie přináší nové argumenty pro advokacii sociálního cirkusu snažící se zlepšit podmínky financování oboru a vznik nových pracovních příležitostí.

DOSTUPNÉ: http://www.kulttuuriakaikille.fi/doc/research_and_reports/wellbeing-effects-from-social-circus.pdf

**COMMUNITY WORKER'S
GUIDE:
When Circus Lessons Become
Life Lessons.**

M. LAFORTUNE, A. BOUCHARD, 2010

Tato publikace byla jednou z prvních, která se detailněji zaměřovala na principy a praxi sociálního cirkusu. Vznikla pod záštitou mezinárodní organizace Cirque du Monde, která je součástí slavného novocirkusového kolosu Cirque du Soleil. Cirque du Monde je aktivní na poli sociálního cirkusu od roku 1995 a k roku 2014 spolupracoval na osmdesáti projektech rozprostřených na pěti kontinentech, kterých se účastnilo na 500 000 dětí a teenagerů. Od roku 2000 má Cirque du Monde vlastní tréninkový program, který vzdělává cirkusové instruktory. Publikace shrnuje a sumarizuje 15 let zkušeností a je důležitým zdrojem informací pro všechny, kteří se o sociálně-cirkusovou tematiku zajímají. Najdete v ní základní definici sociálního cirkusu, jeho principy, praktické informace pro organizaci projektů a konkrétní nástroje pro plánování a hodnocení workshopů.

POSTUPNĚ: http://holisticcircustherapy.com/ufiles/library/Social_Circus_Guide.pdf

CIRCUS TRANSFORMATION: Guidebook for social circus trainers.

A. DUBOIS, K. FLORA, D. TOLLET, 2014

Tato příručka je praktickým průvodcem dvacetidenního vzdělávacího programu pro lektory sociálního cirkusu, který organizuje mezinárodní síť Caravan Circus Network. Ta od roku 2008 sdružuje na třicet pět cirkusových center z Evropy, Středního východu, Afriky a Asie, a prosazuje pozitivní dopady a rozvoj cirkusové pedagogiky. Vzdělávací program, který příručka prezentuje, nastoluje kompetence lektorů sociálního cirkusu a nástroje pro jejich rozvoj. Ač příručka slouží primárně k doplnění samotného programu, umí zprostředkovat množství užitečných informací a zdrojů, které dobře poslouží všem čtenářům.

DOSTUPNÉ: <https://www.caravancircusnetwork.eu/wp-content/uploads/media/CTF-Guidebook.pdf>

CATE Handbook: Basic Circus Trainer Programmes.

I. VAN MAELE, T. NEGRI, P. MÄKI-NEUVONEN,
M. WAGTER, 2014

Vznik tohoto dokumentu iniciovala evropská síť EYCO – European Youth Circus Organization. EYCO od roku 2010 sdružuje organizace z evropských zemí, které fungují jako zastřešující subjekty v rámci jednotlivých národních sítí cirkusové pedagogiky. Publikace představuje návrh základního vzdělávacího programu pro cirkusové pedagogiky. Nevznikla jako příručka konkrétního vzdělávacího programu, ale má sloužit jako inspirace pro sestavování a aplikaci vzdělávacích programů na národní úrovni. Najdete v ní kompetenční profil cirkusového pedagoga. Dále návrh hotového vzdělávacího programu rozepsaného do jednotlivých dnů, včetně konkrétních aktivit, a množství užitečných příloh mimo jiné obsahujících tzv. trick listy – seznam cirkusových dovedností, které by měl cirkusový pedagog na základní úrovni ovládat. Příručka je cenným zdrojem informací pro ty, kteří působí či uvažují o práci na poli cirkusové pedagogiky.

DOSTUPNÉ: http://www.eyco.org/wp-content/uploads/2015/10/Cate-handbook_lower-resolution.pdf

CIRCUS+: Research on youth and social circus pedagogy.

L. BEAUTHIER, A. DUBOIS, D. LEMENU, 2016

Tato publikace představuje výzkum, který provedla mezi lety 2014–2016 mezinárodní síť cirkusové pedagogiky – Caravan Circus Network. Výzkum se zaměřoval na stav cirkusové pedagogiky v zemích, ze kterých pocházejí organizace spolupracující na výzkumu (Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Švédsko, Velká Británie). Identifikuje profesionální profil cirkusového pedagoga, existující vzdělávací programy a situaci pracovního sektoru cirkusové pedagogiky v kontextech zmíněných zemí. Dále se výzkum zaměřuje na formulaci univerzálního profesionálního profilu, definuje rámec kompetencí jako základ pro budoucí kurikulum samostatného univerzitního studijního programu pro cirkusovou pedagogiku.

DOSTUPNÉ: <https://www.caravancircusnetwork.eu/wp-content/uploads/2018/12/Caravan-Circus-lw-compressed-1.pdf>

**FALLING TOGETHER:
an examination of trust-
building in youth and social
circus training.**

S. CADWELL, 2018

Článek publikovaný v magazínu „Theatre, Dance and Performance Training“ představuje význam důvěry jako fenoménu v praxi sociálního a mladého cirkusu. Stephen Cadwell pro pozadí své úvahy využívá kontrastu mezi organizací Mobile Mini Circus for Children působící v Afghánistánu a svým domovským Galway Community Circus v Irsku. Budování důvěry v praxi cirkusové pedagogiky považuje za zásadní a klíčové pro její efektivitu. Cirkusové aktivity jsou ze své podstaty riskantní, bez důvěry mezi všemi zainteresovanými (účastníky, lektory, organizací, komunitou) nemůže fungovat. Proto je žádoucí s důvěrou v cirkusové pedagogice cílevědomě, plánovaně a citlivě pracovat. Bez ohledu na to, zda jsme v Afghánistánu, nebo v irské Galway, jak v závěru dodává Cadwell.

DOŠTUPNÝ: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19443927.2017.1384755>

The Impact of Circus Arts Instruction on the Physical Literacy of Children in Grades 4 and 5.

T. K. M. KIEZ, 2015

Tato akademická práce vznikla na půdě kanadské University of Manitoba. Jejím cílem je prokázat, že cirkusové umění dokáže být velice přínosné nejen jako mimoškolní aktivita, ale dokáže nabídnout zajímavou alternativu povinné tělesné výchově, respektive ji obohatit. Právě unikátní přístup a principy cirkusové pedagogiky dokážou přilákat i ty žáky, které neoslovuje běžná nabídka pohybových aktivit tělesné výchovy. Práce prezentuje výsledky zařazení cirkusového umění do vzdělávacího programu tří škol pro třídy 4. a 5. ročníku (9–12 let) a porovnává je s údaji tří jiných tříd stejných parametrů. Závěry této práce potvrzují pozoruhodný potenciál cirkusového umění jako nástroje k posílení pohybové gramotnosti dětí a mládeže.

DOSTUPNÉ: https://www.eyco.org/nuovo/wp-content/uploads/2017/10/Physical-Literacy-The_Impact_Circus_Arts_Instruction-2.pdf

© 2020 CIRQUEON

WWW.CIRQUEON.CZ